

Agnieszka Wierzbicka

Praca w grupie, czyli aktywna nauka na kursie online

W e-learningu projektanci kursów tworzą aktywności, które oparte są na współpracy uczestników zajęć. Takie wspólne działanie wspiera rozwój kluczowych umiejętności: komunikacji, pracy zespołowej, negocjacji i uczy przywództwa. Podczas pracy w grupie uczący się pracują razem, dzielą się swoimi pomysłami, wiedzą, a także ustalają wspólne rozumienie zagadnień, będących przedmiotem kształcenia. Uczą się zatem nie tylko od nauczyciela, ale także od siebie nawzajem.

Według teorii Josepha Cuseo, dotyczącej kooperacji uczących się (*cooperative learning*), istnieje co najmniej sześć elementów decydujących o powodzeniu przedsięwzięcia, jakim jest organizowanie grupowej pracy uczniów:

1. Grupa formowana powinna być w sposób świadomy, tak aby jej możliwości były jak największe. Można wybrać jeden z dwóch sposobów tworzenia się grup: pozwolić uczestnikom kursu e-learningowego samodzielnie dobrać się w zespoły o określonej liczebności (ten sposób poleca się w sytuacji, gdy mamy do czynienia z uczniami, którzy znają się wzajemnie i mają już doświadczenia w kształceniu zdalnym) lub dobór dokonywany jest przez nauczyciela, zgodnie z precyzyjnie określonymi przez niego kryteriami (jak na przykład: poziomem wiedzy i umiejętności, stylem uczenia się, pochodzeniem społecznym i etnicznym, profilem osobowościowym). Przy drugim sposobie odpowiedni dobór członków zespołu i jego niejednorodność ma służyć zmaksymalizowaniu potencjału intelektualnego i umożliwić ma zastosowanie różnych spojrzeń na problem, który jest rozwiązywany.
2. Grupa powinna współpracować w określonym, jednolitym tempie. Ważne jest by członkowie grupy komunikowali się regularnie w czasie przeznaczonym na wykonanie zadania, projektu itp. (na przykład dzięki narzędziu, takiemu jak specjalnie dedykowane tylko dla tej grupy forum), co pozwala na utrwalenie określenie systemu pracy i współpracy oraz utworzenie silnego, wewnątrznie spójnego zespołu o wysokich kompetencjach.
3. Wzajemna zależność wewnątrz grupy oznacza sytuację, gdy poszczególni jej członkowie wpływają swoimi działaniami na wzajemne motywowanie i przejmowanie odpowiedzialności za swoje działania. Każdy z członków grupy spełniać powinien

określoną rolę w zespole — menadżera, lidera, sekretarza, rzecznika, itp. Te role powinny być wyłonione na początku procesu formowania grupy, w demokratyczny sposób, przez sam zespół.

4. Praca uczniów znajdujących się w grupie powinna być oceniana indywidualnie — każda z osób ponosi odpowiedzialność za swoje dokonania w ramach oceny działań grupy. Ma to na celu zredukowanie poczucia braku indywidualnej odpowiedzialności za działania grupy i rezultaty wykonanej przez nią pracy. Należy pamiętać, że — niezależnie od celu, jaki przyświeca danemu zadaniu — istnieje potrzeba weryfikacji wkładu pracy każdego ucznia. Niezmiernie ważne jest także różnicowanie ocen poszczególnych członków grupy.
5. Uwaga nauczyciela powinna być skupiona również na społecznym funkcjonowaniu grupy — uczniowie powinni mieć świadomość potrzeby i umiejętność komunikacji wewnątrz zespołu, współpracy z innymi członkami grupy itp. Powinni być również w stanie ocenić własny wkład w pracę grupy oraz swoje umiejętności interpersonalne — samoocena to kolejna z korzyści osiąganych podczas pracy grupowej.
6. Podczas realizacji zadań w grupach nauczyciel powinien pełnić rolę konsultanta, przewodnika czy osoby interweniującej w razie braku kompromisu lub innej sytuacji problemowej. Jego rolą jest wyjaśnianie nieścisłości i zachęcanie do intensyfikacji wysiłku. Nauczyciel nie powinien w czasie działania grupy podsuwać jej gotowych rozwiązań.

Podczas realizacji kursów e-learningowych współpraca w grupie odbywa się najczęściej z wykorzystaniem narzędzia, jakim jest forum dyskusyjne. Rozmowy toczone na forum podtrzymują aktywność, motywują uczniów do działania i dają możliwość wymiany myśli. Forum może stać się więc ważnym miejscem dla zespołu — miejscem, gdzie:

- prowadzone są dyskusje lub debaty (pytania, problemy powinny być sformułowane w taki sposób, by wymagały od uczących się samodzielnych poszukiwań, kreatywności, oryginalności dzielenia się doświadczeniami itd.);
- realizowane są studia przypadków (*case study*) czy projekty;
- rozwiązywane są zadania;
- rozwiązywane są problemy;
- realizuje się gry edukacyjne, konkursy itp.

Pamiętać należy, że podczas kursu e-learningowego nie można pozwolić na utrzymywanie zawsze jednakowego składu zespołów podczas wykonywania różnych projektów czy zadań — takie rozwiązanie prowadzi do zatrzymania rozwoju umiejętności kluczowych i nie

stymuluje do szukania innowacyjnych rozwiązań. Niezmiernie ważne jest także trzymanie się zasad ustalonych na początku pracy — zmiana zasad oceniania, terminów itp. wpływa bowiem destabilizująco na uczniów. Pewnym niebezpieczeństwem podczas pracy w grupie jest także stosowanie przez nauczyciela zbyt wysokiego poziomu uszczegóławiania poleceń i zasad pracy — takie działanie zabija bowiem kreatywność.

Biorąc pod uwagę wszystkie możliwości, jakie daje grupowe wykonywanie prac przez uczniów, nie można zapomnieć, że działania te zwiększają szacunek do dokonań własnych i pozostałych osób, poszerzają horyzonty myślowe oraz budują tolerancję wobec innych (niż własne) metod i stylów uczenia się i nauczania, co tym bardziej stanowi argument za wykorzystaniem ich podczas kursu e-learningowego.